

เรื่องเล่าบนเส้นทาง GMS (ตอนเส้นทางในกัมพูชา)

เมื่อหลายปีก่อนได้มีโอกาสได้พูดคุยกับ ท่านจิราวุฒิ สุวรรณอาจ ณ เวลานั้นท่านดำรงตำแหน่งทูตพาณิชย์ไทยประจำกรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาอัปเดตและกล่าวถึงความสำคัญของเส้นทางตามนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง ในช่วงประเทศกัมพูชา ท่านได้กล่าวว่า “มีนักธุรกิจจากประเทศไทย ทั้งจากจังหวัดเชียงรายและจังหวัดพะเยา เดินทางไปพบผมที่กรุงพนมเปญ เพื่อที่จะสำรวจเส้นทาง การค้าและการลงทุน ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักธุรกิจจากภาคเหนือตอนบนที่ยังไม่ค่อยไปลงทุนในกัมพูชาแต่ก็ถือว่าเป็นสัญญาณที่ดี แม้ว่าในขณะนี้ยังไม่ได้ตัดสินใจลงทุน จากปีที่ผ่านมาได้มาพบว่ามี การเปลี่ยนแปลงในกัมพูชาที่อาจส่งผลในด้านบวกกับการค้าการลงทุนกับไทยเป็นจำนวนมาก อีกทั้งในช่วงที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายต่างๆ ที่ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อ การลงทุน และผู้ประกอบการต้องทำการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ประการที่หนึ่ง รัฐบาลจีนได้มุ่งมั่นพัฒนาความเชื่อมโยงเส้นทางตามนโยบาย BRI โดยได้ร่วมสร้างเส้นทางด่วนพนมเปญ-สีหนุวิลล์ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ทำเรือสำเภาขนาดใหญ่ของกัมพูชา หากแล้วเสร็จสามารถเชื่อมโยงการค้าการลงทุนจากจีนมายัง GMS ได้อย่างมหาศาล โดยบริษัท China Road and Bridge Corporation (CRBC) ได้ลงทุนมูลค่าโครงการกว่า 6 หมื่นล้านบาทก่อสร้างเส้นทางด่วนเชื่อมต่อนพนมเปญ-สีหนุ ความยาว 187 กม. สามารถลดระยะเวลาเดินทางจาก 5 ชั่วโมง เหลือ 2 ชั่วโมง เพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร

โครงการนี้มีลักษณะพัฒนาพิเศษผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการก่อสร้างทางจากจีน-กัมพูชาอย่างมืออาชีพ หรือหลักการก่อสร้าง บริหาร และถ่ายโอน (BOT) ที่เน้นการพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีร่วมกัน อีกทั้งการก่อสร้างทางด่วนเส้นดังกล่าวยังสร้างรายได้ให้แก่คนงานกัมพูชาและเงินในโครงการกว่า 3,000 ตำแหน่ง กระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากได้ในระยะหนึ่ง

The Phnom Penh-Sihanoukville Expressway is under construction in Cambodia, March 3, 2020. (Photo courtesy of Cambodian PPSHV Expressway Co., Ltd)

ประการที่สอง ในฝั่งของรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาเองก็ได้พยายามปรับปรุงเส้นทางรถไฟให้เชื่อมโยงกันที่สระแก้ว ปอยเปต และจากปอยเปตเข้าพระตะบอง ไปโพลิก และเข้ากรุงพนมเปญ คาดว่า จะสามารถเปิดเส้นเดินรถไฟได้ในเร็ว ๆ นี้ และมีการเตรียมที่จะเชิญผู้นำของทั้งสองประเทศร่วมในพิธีเปิดเส้นทางรถไฟสายประวัติศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง และหลังจากทางรถไฟเชื่อมโยงกันแล้ว จะช่วยกระตุ้นให้การค้าระหว่างไทยกับกัมพูชายาวตัวขึ้น รวมทั้งด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ก็จะขยายตัวตามไปด้วย

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ประเทศไทยและประเทศกัมพูชา ร่วมกันเปิดด่านยกระดับจากจุดผ่อนปรนเป็นจุดผ่านแดนถาวรเพิ่มอีก 1 ด่าน ของพระตะบองและสระแก้ว หรือที่รู้จักกันในชื่อด่าน “เขาดิน-พนมไต่” ที่ได้ทำพิธีเปิดจุดผ่านแดนถาวร ช่วยอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน และยังรองรับการเชื่อมโยง Logistics และรถไฟ ที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านการขนถ่ายสินค้าในอนาคตโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังโควิด-19

ประการที่สาม ในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีข่าวดีจากรัฐบาลจีน-กัมพูชา-ไทย คือ การบรรลुข้อตกลงการค้าเสรีและการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน ซึ่งกัมพูชาเป็นประเทศสุดท้ายในกลุ่มประเทศ CLMV ที่เพิ่งจะบรรลุข้อตกลงนี้ การที่บรรลุข้อตกลงนี้จะช่วยเรื่องการลงทุนของนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนที่กัมพูชา โดยอาจจะเป็นนิติบุคคลไทยหรือบุคคลธรรมดาของไทย ไปลงทุนในประเทศกัมพูชาแล้วเสียภาษี แล้วถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย เสียภาษีกำไรที่โน่นแล้วโอนเงินกลับมาที่ประเทศไทย โดยไม่ต้องไปเสียภาษีซ้ำซ้อน ที่ผ่านมามีบางบริษัทก็ต้องเสียภาษีทั้งสองทาง อันนี้เป็นสิ่งที่เปลี่ยนไปในที่เกิดขึ้นเพื่อดึงดูดการลงทุนในกัมพูชา

Cambodian Prime Minister Samdech Techo Hun Sen and visiting Chinese State Councilor and Foreign Minister Wang Yi attend the signing ceremony of a free trade agreement (FTA) between the two countries in Phnom Penh, Cambodia, Oct. 12, 2020. (Xinhua/Mao Pengfei)

ในด้านอื่นๆที่ถือว่าเป็นโอกาสที่กัมพูชา ห้างสรรพสินค้าจากหลายประเทศเริ่มเข้าไปลงทุนและเปิดกิจการเช่น MAKRO AEON BIG-C สิ่งเหล่านี้เป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนไทย นักธุรกิจไทยที่แสวงหาการลงทุนหรือช่องทางการค้าที่เพิ่มขึ้น กัมพูชาเป็นประเทศที่เปิดกว้างสำหรับเรื่องการค้าการลงทุน เรื่อง Connection เป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าดูตามกฎหมายพื้นฐานสำหรับการเปิดเรื่องการค้า

ลงทุน ประเทศกัมพูชาเป็นประเทศที่เปิดกว้างมาก มีกฎหมายส่งเสริมการลงทุน มีการดึงดูดนักลงทุนจากต่างชาติ

อีกทั้งรสนิยมการบริโภคสินค้าของคนกัมพูชาก็ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงมาก เนื่องจากคนกัมพูชาได้รับอิทธิพลกระแสการบริโภคจากไทยพอสมควร หากเมื่อนำสินค้าไทยวางไว้ใกล้กับสินค้าประเทศเพื่อน ถึงแม้จะมีราคาสูงกว่า แต่ก็ยังได้รับความนิยมจากลูกค้ากัมพูชา อีกทั้งคนกัมพูชานิยมเข้ามารักษาพยาบาลที่ประเทศไทยตามแนวชายแดน รวมทั้งโรงพยาบาลเอกชนราคาสูงในกรุงเทพฯ ซึ่งระยะทางระหว่างกรุงเทพฯกับพนมเปญใช้เวลาบินแค่ ๕๐ นาที ดังนั้นการเป็นกัลยาณมิตรที่ดีระหว่างไทย-จีน-กัมพูชา จะนำมาซึ่งการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนได้อย่างไม่ยาก....

จีนเองเข้าไปลงทุนที่ประเทศกัมพูชาค่อนข้างมากและเป็นสิ่งที่ทางประเทศกัมพูชาภูมิใจ นักธุรกิจทางเหนือได้ดูความเป็นไปในด้านของ BRI: Belt and Road Initiative มันจะเคลื่อนตัวลงมา แล้วมีโอกาสที่จะลงไปถึงกัมพูชา เพราะว่าขณะนี้ จังหวัดทางตอนใต้ของกัมพูชาเช่น สีหนุวิลล์ เมื่อก่อนชื่อว่า กัมปงโสม ปัจจุบันนี้เป็น China Town ข้อมูลอุตสาหกรรมในสีหนุวิลล์ มักพบการลงทุนโดยนักธุรกิจจีน และมีเมืองที่เป็นเมืองท่องเที่ยวแถบเกาะกง จีนก็ได้สัมปทานไปกว่าแสนไร่ ซึ่งตรงนั้นจีนยึดถือพื้นที่อยู่ติดชายทะเล และเป็นพื้นที่สำคัญของการลงทุนของกัมพูชา สิ่งที่น่าจับตามองก็คือ โรงงานอุตสาหกรรม

เหล่านั้น ยังมีความต้องการวัตถุดิบที่มาจากจีน และที่มาจากประเทศใกล้เคียง อย่างสปป.ลาว เวียดนาม รวมถึงประเทศไทย

สรุปประเด็นที่น่าจับตามองคือจีนกำลังหาทางป้อนวัตถุดิบให้กับห่วงโซ่อุปทานของประเทศจีน จึงออกไปลงทุนในแถบนี้ เส้นทางจากจีนตะวันออกกับจีนตอนใต้สู่ทางออกทางทะเลอูซาคเนย์ นำมาซึ่งประเด็นที่น่าสนใจคือ ประเทศในแถบเส้นทาง OBOR จะสามารถเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ได้อย่างไร โดยเฉพาะประเทศไทยที่เป็นต้นทางการบริหารจัดการ Logistics อันดับหนึ่งของสินค้าจีน และหากผ่านพ้นโควิด-19 จะมีการบริหารจัดการโลจิสติกส์ร่วมกันอย่างไรเพื่อรองรับ “เส้นทางการค้า” หรือ “เส้นทางธุรกิจ” ท้องคำนี้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด...

DPU RDI: Policy Brief

เรื่องเล่าบนเส้นทาง GMS (ตอนเส้นทางในกัมพูชา)

ผู้แต่ง ดร. ภูมิพัฒน์ พงศ์พฤตทิกุล

Author: Dr. Phoommiphat Pongpruttikul

เรียบเรียงโดย อ.วราวุฒิ เรือนคำ

Pictures Credit: Xinhua Silk Road, NEWS.CN

11 November 2021